

Izgledi za mir.

Na čitavom se svetu govori danas najviše o miru i o mogućnostima mira. Na čitavom svetu, osim u našoj državi, koja je zaokupljena nutarnjim brigama, podelile se stranke u dve skupine: u miroljubive stranke i u stranke, koje žele nastavak rata. Ove nisu samo jake u Francuskoj i Engleskoj, što se psihološki može shvatiti kao odraz vojničkih uspeha, već su još uvek pogibeljne i u samoj Nemačkoj. Svenemačka ratna stranka nije još izgubila nadu, da će pomoću oružja izvojevati pobjedu. Ova stranka, koju je otvoreno pogodovalo i još pogoduje vrhovno vojno vodstvo, raspolagala je svim sredstvima, da širi na fronti i u zaledju svoje ratoborne, imperijalističke ideje. Tisućama delila je proglose među vojnicima na fronti, a čovek, koji još danas putuje po nemačkim gradovima, čuđe se, odakle toj stranci toliko papira za letke i oglase u doba, kad se tiskarski zanat bori s velikom nestašicom tog materijala, kad se svim uredima nalaže štedljivost s tim skupocenim i važnim sredstvom.

Svenemačka stranka računa otvoreno sa nastavkom rata. Da je postala pogibeljna samom miru proizlazi iz zabrane, koja je zadesila glavni organ svenemačkih ratnih huškača, „Deutsche Zeitung“. Konservativci i pruski Junkeri, koji mogu računati sa savezništvom samih Hohenzollernovaca, odobravaju držanje vlade te joj ne čine nikakvih neprilika. Ovo je njihovo držanje dobro proračunano.

Usled ratnih neprilika, sveopće neštašice, dugog trajanja rata izgubila je nemačka ratna stranka popularnost, koju je uživala u pučkim masama. Za nastavak je rata potrebno, da si Tirpitzevi prijatelji steknu opet velike stoeve naroda a to se nadaju pridobiti tim razboritim manevrom. Sporazum, koji je baš polučio svoje najveće uspehe, neće bez inoga pristati na primirje, vele svenemci. Mi dopuštamo i prihvaćamo sve Wilsonove točke i idemo do skrajnosti u popuštanju. Ne prihvatili li Wilson naše mirovne ponude, izazvat će taj otklon u najširim krugovima naroda ogorčenje; time će opet planuti oduševljenje za rat; porasće mržnja i opet će stajati fronta, govodena i neoboriva nemačka fronta, koja će silom otpora uveriti neprijatelja u nemogućnosti konačne pobjede. To je svenemački nacrt, a da nije baš tako nevin i da ima de mnogo izgleda, za to svedoče brojni članci, koje pripočuju liberalne i socijalističke novine u Nemačkoj.

I u samoj je Nemačkoj mir na labavim nogama a mali bi neuspeh mogao izazvati sveopći preokret.

U antantnim je zemljama raspoloženje u glavnom protivno mirovnim pregovaranjima. Jednu iznimku tvori Italija, za koju smo već jedamput kazali, da je Akllova peta velikoga saveza. Iz različitih izvora dolaze vesti o velikim demonstracijama talijanskog radništva za mir. Uopće je oduševljenje za rat vladalo u Italiji u glavnom samo u krugovima razumnštva, građanstva, a došlo je do rata samo zbog odvisnosti talijanske politike o talijanskoj buržoaziji. Velike su narodne mase nacionalno nesvesne usled niskog stepena pučke civilizacije, koja vlada u toj državi. Ako nema za to drugog dokaza, imademo ga u mlakom vođenju operacija talijanske vojske za taj „oslobodilački“ rat. Talijanski je rat nacionalni rat, a činjenica, da je došlo do poraza kod Kobarida, dokazuje, kako ta misao nije dozrela, kako u Italiji nema pravoga narodnoga oduševljenja. Ali toga nema, jer u Italiji nije bilo za to ni prave narodne potrebe. Veliku krivnju na tom nosi i tradicionalna talijanska oportunistička i makijavelistička politika i dugotrajni savez sa središnjim vlastima, uključivo preokret početkom maja 1915, što je u narodu utvrdilo osvedočenje, da je politika posao, a narodnost i ideali samo reklamni cimer, da poslovi uspevaju. Italija je jedina vlast unutar sporazuma, na koju može delovati mirovni korak središnjih vlasti rastvarajuće i demoralizujuće.

Baš protivne prilike vladaju u Francuskoj. To proizlazi iz rezolucija francuskih socijalista. Francuska ne poznaje u svojoj mržnji protiv Pruskoj ni stranku ni razlika. Boljševičtvo je u toj zemlji u sadašnjem trenutku nemoguće. Kroz pedeset godina živela je ta mržnja, dok u tom svetskom ratu nije rasplamsa, u golemi plamen. Francuzi su izgubili milijune mladeži. Bogate su francuske pokrajine razorene i opustošene, čitave bogate i plodne pokrajine pretvorene u pustinju. Pučanstvo u zaposednutim krajevima bilo je izvrgnuto svakojakim mukama i nevoljama. Ali ovo je pučanstvo, kako priznavaju same nemačke novine, unatoč patnjama i progonoštva sačuvalo veru u konačnu pobjedu,

koju nije nimalo tajilo pred pobednikom. Taj narod sa velikom, svesilnom verom, koje nijesu usko-lebali tragični momenti na bojnopolju ni najveća pogibelj, ne pozna obzira, ne prašta. On traži odmazdu: Zub za zub. S njim će Nemačkoj biti veoma teško pregovarati. Nemačka bi si mogla osigurati simpatiju i sklonost tog naroda samo, kad bi izdržala do skrajnosti i radije propala, nego se predala. Za nemačku mirovnu ponudu imade samo prezir i odvratnost. S tom Francuskom, čiji je veran i tipični reprezentant stari tigar „Clemenceau“, imade ne samo Nemačka već i nezini hladnokrvni, anglaskaksonski saveznici još mnogo okapanja.

Kod Engleza i Amerikanaca ne odlučuju osećaji, odlučuje razum i kalkulacija. Englezi i Amerikanci prosudjivat će najstvarnije i najnepristranije nemačke note, a ako imade izgleda za mir, taj je moguć jedino posredovanjem Amerike i Engleske.

Wilson ima u tom pogledu odlučnu reč, pošto je Wilson apsolutni gospodar Evrope. On vlada danas jednako s antantom, kao što i sa središnjim vlastima. O njegovoj milosti zavisi, da li će Evropa propasti u gladu i krvi, ili će opet vaskrsnuti preobražena i obnovljena. Svakako će taj gospodin Wilson, taj filozofski teoretičar, diktirati Evropi i njezinim narodima mir. Njegovim će se pravoreku pokoravati i Beč i Berlin i London i Pariz. Njegova će odluka dati Evropi ili mir ili rat.

Rat.

Polag nemačkog večernjeg izveštaja poduzeli su Englezi i Belgijanci navalu između Dixmuidena i Lyse. Time je započela u Flandriji nova navala na širokoj fronti. Engleska vest od 14. oktobra javlja, da navala, koja je uperena protiv Courtrai, uspešno napreduje. Nemački večernji izveštaj saopćuje nasuprot tome, da je Nemcima pošlo za rukom, uhvatiti i zaustaviti u velikom stilu zasnovani napadaj. S ostalih bojišta nismo do kasnog sata u noći dobili nikakve vesti.

Francuski izveštaj od 13. oktobra u večer: Čete desete armije unište su jutros u Laon, gde su oslobodile 6500 građana. Napredovali sino preko grada i daleko na čitavoj širokoj fronti između Oise i Ailette, te stojimo istočno od La Fere. Naša linija prolazi preko Couvron—Amenancourt—Vivasse—Aulnois—Sous Laon, te dopire do Guizy i Marchais. Dalje na istok doprli smo do ruba De Champs—Sissone—La Malmanson i Villers-Levan-court, od kuda se linija vraća na Aire i kanal Aisne. — Izveštaj istočne armije od 12. oktobra: Srpske su čete 12. oktobra osvojile Niš, koji je grad imao po zapovedi neprijatelj da drži uz svaku cenu. Uz ljute bojeve, koji su predhodili osvojenje grada, ustališe se čete uvečer na uzvisinama. Dalje na istok uništila je francuska konjica u Belupalanku na cesti Niš—Piro. Istočno od Morave doprle su srpske čete do Prokuplja. U visokoj Srbiji zaposle su francuske čete Mitrovicu i Prizren.

Francuski izveštaj od 14. posle podne. Na celoj su fronti ostali Francuzi u punom dodiru s neprijateljskom pešadijom. Južno od Chateau—Porcie bacili su poslednje elemente neprijateljeve, koji su se još opirali, naizrag na severnu obalu kanala.

Engleski izveštaj od 13. oktobra u večer: Tečajem dana trajahu mesni bojevi među našim prednjim četama i onima neprijatelja na liniji Selle. Naš mostobranski položaj u okolici Solesmesa bio je proširen. Na zapadnom bregu reke i osobito u predelu Laussyja i Souzloira postigli smo uspehe. Bojevi mesnog karaktera odigraše se također u predelu Lieu-St.-Amand. Doprermli smo neki broj zarobljenika. Rano u jutro uspelo je našim prednjim četama, da prekorače kanal Sensee kod Aubignya i da zarobe 200 momaka. Usled jakih protunavala nisu bile u stanju da održe svoje položaje. Severozapadno od Douai nastavile su naše čete svoje napredovanje. Mi držimo Courcelles, Les-Leñe i Noyelles-Godault te se približujemo liniji kanala Haut-Deule, na čitavoj liniji između Douai i Vendin-le-Sec. U tom području doprermli smo izvestan broj zarobljenika. Unatoč nepogodnom vremenu bacili su 12. t. m. naši letaći 3-5 tona bomba s malih visina.

Engleski izveštaj od 14. Neprijatelj je na širokoj fronti severno od Le Chateau otvorio tešku pucjavu. Pod zaštitom te artiljerijske vatre bili su poduzeti jaki pešadijski napadaji protiv naših položajima jugoistočno od reke Selle u sussedstvu Solesmesa. Ti su napadaji nakon žestokog boja bili uspehom odbijeni. Daljnje napadaje, pri kojima su bili upotrebljeni tankovi za

potporu napadajućoj pešadiji, poveo je neprijatelj jučer bes uspeha protiv naših položaja. Mi smo nasrnuli jučer i kroz noć na više točaka južno i severno od Douai. Dobili smo na području i priveli zarobljenika.

Amerikanski izveštaj od 12. oktobra: Na obim stranama Moze skršili su Amerikanci jake opetovane navale neprijatelja, koji je kušao, preoteti im nedavno osvojene pozicije.

Srpski izveštaj od 12. oktobra: Po ljutim smo bojovima zaposeli čitavu Selavice-planinu te doprli do Gurice. Naše kolone, koje napreduju protiv Kuršumliji i Prokuplju, dopremile su zarobljenika od 3 novih nemačkih divizija te su zaplenile 6 topova.

* Zašto Wilson nije Austro-Ugarskoj odgovorio. „Arbeiter Zeitung“ piše: Wilson proglašuje, da se sada ne misli odgovoriti na austro-ugarsku notu. Zašto? Wilson je mogao predložiti pitanje, kao i nemačkom državnom kancelaru, da li c. i kr. izvanjski ministar govori za onu silu u državi samo, koja je dosad vodila rat, ili da li govori za narode i puk. Budući da državni kancelar temelji svoju moć na saboru, može mirno odgovoriti Wilsonu, da govori u imenu nemačkog naroda. No, što bi mogao reći grof Burian? To pitanje dovele bi ga u najveću nepriliku. Zato se na odlučujućim mestima u obim polovinama države razmišlja o ustrojenju pučke vlade, koja bi se oprala o poverenje naroda.

* Italija se odriče Trsta i Reke? „Agrarmer Tagblatt“ donosi iz Budimpešte: „Vlag“ javlja iz Cihassa, da se čini e se Italija zadnjih dana posvema odrekla zahteva glede Trsta i Reke. Uopće je težnja za mirom u Italiji silno velika.

* Dalekosežne promene. Danas, u sredu, imao bi prema pisanju bečke „Reichspost“ izaci carev manifest, kojom se naveštaju odluke o ustavnoj reformi. Među kandidatima za mesto ministra predsednika spominje se princ Fridrik Lobkovic. „Bohemia“ javlja iz Beča da Česi i Jugoslaveni proglašuju otvoreno, da ne će stupiti u takozvano ministarstvo naroda o čijem se sazivu govori na nekojim mestima.

* Nemačko krštenje i očišćavanje. Kako listovi javljaju, nisu general Ludendorff i ostali časnici prisustvovali političkom delu večanja glede nemačkog odgovora na Wilsonovu notu; Ludendorff, kažu, podao je samo svoje mišljenje o ispražnjenju Belgije i Francuske.

* Austro-Ugarska i Poljska. Lublin, 14. (D. u.) Službeno se javlja, da je austro-ugarska monarkija pripravna predati poljskoj vladi upravu zemlje, čim će ova biti voljna, preuzeti ju. Monarkija će učiniti sve, da omogući poljskoj državi uspostavu ali očekuje, da će joj staviti za to na raspolaganje suviške sirovina i hrane. Sadašnje će vojničke rekvizicije biti obustavljene a državno gospodarstvo povereno poljskim organizacijama, koje će se stvoriti.

* Što bi papa htio. „Neues Wiener Journal“ javlja iz Ciriha: Papa je nastupio, da se osnuje nekadašnji jugonemački katolički bund. Posledica toga beše ta, da su ohladneli prijašnji srdačni odnošaji između nemačkog izvanjskog ureda i Vatikana.

* Politika nove turske vlade. „Tägliche Rundschau“ javlja, da nije iznenadio istup Talaata i Envera iz kabineta i ustrojenje vlade, koja je više ili manje orijentovana pravcem prema sporazumu. Bilo je to obrazloženo nepovoljnim vojničkim položajem Turske, otpadom Bugarske i unutarnjopolitičkim događajima. U najbliže doba pokazao se, hoće li nova vlada otpasti od trojnog saveza. Možda će Turska počekati razvoj nemačke mirovne akcije, te će međutim pokušati, da stupi oficijelno u dodir sa sporazumom. — Prema petrogradskim listovima pozivlje Turska svoju vojsku iz Baku na granice, određene brestitovskim mirom.

* Nad Portugalom bilo je proglašeno opsadno stanje. Predsednik je preuzeo zapovedništvo nad svim kopnenim i pomorskim bojnim silama. U Portugalu vlada potpuni mir. Vojničko odelenje, što je uskratilo poslušnost, bilo je doskora pokoreno. „Agence Havas“.

Iz slavenskog sveta.

I koalicija stupa u Narodno veće. U subotu u 9 i po bila je u Zagrebu u maloj saborskoj dvorani konferencija između odaslanika hrvatsko-srpske koalicije (dr. Edo Lukinić, dr. Dušan Popović, Svetozar Pribičević, dr. Ribar i Venceslav Wilder) i odaslanika drugih stranaka i grupa

(izuzevši, dakako, frankovce), pa je sa konferencije izdano ovo saopćenje: „Izaslanici stranaka i grupa koji su držali 5. i 6. o. m. sastanak radi uredjenja Narodnog veća, sastali su se u više mahova sa izaslanicima hrvatsko-srpske koalicije, te je postignut potpuni sporazum o pristupu hrvatsko-srpske koalicije u Narodno veće. Raščišćena su sva principijelna i tehnička pitanja, pa je usled toga sazvana prva sednica središnjega odbora Narodnoga veća“.

Sjedinjena, nezavisna poljska država. Pod tim naslovom pripoćuje praška „Národní Politika“ uvodni članak, u kojem veli: Kocka za Poljsku je pálat Slobodna Poljska opet se dićel U duhu Wilsonovih načela, kojima se priznaje nezavisna poljska država prema samoodredjenju naroda, izdala je dne 7. oktobra varšavska Rada Regencyjna proklamaciju, u kojoj proglašuje nezavisnu poljsku državu s pristupom k moru, te pozivlje sav poljski narod, da se lači izgradjivanja svoje države. Istodobno saopćuje, da će biti sazvan ustavodavni sabor, na najširem demokratskom temelju, te da će se stvoriti koaliciona vlada, u kojoj će biti zastupane sve političke stranke. Zato je takodjer odstúpilo ministar predsednik Kucharzewski, da bi se mogla učvrstiti nova vlada. Taj je manifest izazvao svuda u Poljaka radost, kao u kraljevstvu poljskom, tako isto u Poljaka u Pruskoj, gde je odmah zastupnik Seyda naglasio sjedinjenje svih Poljaka u jednu državu. Kelo poljsko odmah je izaslalo u Varšavu svoje pozdrave u imenu austrijskih Poljaka. Poljaci su tako proglasili sami svoju nezavisnost, pozivljući se na pristanje nemačke i austrougarske vlade Wilsonovim načelima. Tim padaju sve moguće kombinacije i predlozi, kako stvoriti Poljsku, i ko joj ima biti vladarom. Tako se ispunila poljska težnja. Poljska je nakon stoipedesetogodišnjeg trpljenja opet uskrsla i obnovila se, za čim su iza njene razdeobe uzalud težili Poljaci, koji su živote i imanja žrtvovali u revolucijama za svoj narodni ideal, za sjedinjenu i nesavladivu Poljsku! Nikakvo nasilje ni potlačivanje nije skršilo Poljake, koji se podižu kao samosvestan i hrabar narod, kao nezavisna država na svetsko poprište u „Savez naroda“, da posvete svoje sile i svoj rad sebi! Poljaci će preuzeti za nekoliko dana zemaljsku upravu u Varšavi i započće sami na svome gospodariti. Poljski zastupnici zaključili su na Krakovskoj skupštini, dne 10. oktobra, da se Poljsko Kolo razidje, te da se osnuje Narodno veće, kao najveća narodna inštancija. Poljski zastupnici neće se više vratiti u bečki parlament . . .

Prof. Masaryk. „Az Est“ od 5. oktobra 1918 piše pod naslovom „Washington privremeni glavni grad českoslovačke države“: U broju „Morning-posta“ od 25. septembra čitamo: Washington je u ovaj čas sedištem dvaju vlada. Jedna je od njih vlada Sedinjenih država, druga pako jeste nedavno stvorena vlada českoslovačkog naroda. Izvršbenim organom českoslovačke vlade jest „Národní rada“, čijom je glavom profesor Masaryk. Čim je predsednik Wilson priznao Čehoslovake za samostalan narod, uredio je službeni i formalni stik s drom. Masarykom, kao pravovrednim upraviteljem vlade českoslovačkog naroda. Jeste to možda prvi slučaj u svetskoj istoriji, da je jedan grad glavnim gradom dvaju nezavisnih naroda, ili da vlada, udaljena od svog naroda mnogo tisuća milja, upravlja državne stvari. Rat je često delovao, da je nekakva vlada bila smeštena u drugoj saveznoj državi, nu narod i vlada ostali su si ipak ivek dosta blizu, dok ih sada u pravom smislu reći deli ocean. Stan upravitelja nove države jest mala skromna palača u Washingtonu, a tamo je takodjer ured dra Masaryka. Način života dr. Masaryka jeste veoma jednostavan, poslužničke osoblje samo najnužnije, ma da je njegovo kućanstvo dosta brojno; no prof. Masaryk mora štediti svojim skromnim prihodom i imati obzira na skupocu, koja drevno rasta. Nekoliko činovnika tajničkog ureda su česki rodoljubi, koji su pripravne ponudili svoje službe za stvar. Dr. Masaryk upravlja odatle stvari svoje domovine.

Domaće vesti.

Usled oluje izostale su brzojavne i telefonske vesti. Čitatelje molimo, da bi to uzavili. **Aprovizacija.** Aprovizaciona komisija, saopćuje, 15. oktobra: Sjutra ujutro, čim se roba istovari i razdelni prodavaonicama, predavaće se ovaj živež: Odsećak III.: 2 kg. brašna K 3-52; (za teške radnike 3 kg. K 5-28); odsećak IV.: 10. dkg. testenine K—52; odsećak V.: 10 centilitra ulja K 5—.

Dar. Velečasni gosp. don Matko Škribć, darovao je za siromašne učenike hrv. pučke škole u Mrčani iznos od K 8—, na čemu se uprava škole toplo zahvaljuje.

Obustavljen promet na tramvajskoj pruzi prema kolodvoru. Usled nestašice osoblja obustavljena je tramvajska pruga od Jelisavinog perivoja do kolodvora.

Dnevne vesti.

Stomilijunske bankovke. „Pester Lloyd“ donša u rubriki za narodno gospodarstvo, da je austrougarska banka izdala banknote, komad po sto milijuna kruna. Izdano je samo sedam takovih komada, koji su poslani u Nemačku kao pokriće za preuzimanje onog novca, koje je Nemačka izdala u Rumunjskoj. Prema službenim izveštajima cirkulira sada u prometu u Monarkiji preko 24 milijarde papirnoga novca, a gde je još onaj silni državni dug?

Fochova strategija. Foch hoće da izrabli momenat iznenadjenja, kolikogob je to moguće. Time, što je čitava gotovo fronta medjusubnih neprijateljskih doticaja, stupila u velike bitke, čini se iznenadjenje na strategičkom području manje mogućim. Naprotiv maršal Foch nastoji, da ih postigne taktički, pomoću svoga suviška na vojničkom materijalu. On u onim bojnim odsječcima, u kojima kani učiniti jednu stanku, puša da stoji topništvo, tankovi i aeroplani i baca svoju pešadiju, koja je onda postala suvlana, pomoću tisuća automobila na nova područja, gdje eklatantna infanterijska nadmećnost može biti pobeđničkim faktorom. Nemački su avijatički posmatrači javili često više automobilskih kolona od više ne jedne milje dužine, koje su mogle brzinom od više nego 30 kilometara u satu, otpremiti stotine tisuća vojnika iz jednoga bojnoga polja na drugo. Nemačko vojno vodstvo nema suviška na automobilima, a još manje na „oklopljenim“, koje običaje nazivati tankovima. Ti su tankovi postali nekom osobitom svojnom oružja antante. Osobito lagani i veoma pomični francuski model Renault nastupa u tisućama egzemplara i to u jednom takvom opsegu da — kako dokazuju nemačka posmatranja — englesko pešaštvo samo onda rado polazi napred, ako je pre njega pošla gusta linija tankova. Kod naših se protivnička razvila posebna taktika, tako zvana taktiva tankova. Ponajpre zasipava topništvo nemačke obrambene linije vatrom granata, i zavija ih u veliku maglu, a na koncu se iz ove magle pojavljuju tankovi iz svilju strana, šuma i ruševina sela, prodju iza nemačkih linija i onda ih bombardiraju oštraga. Iznenadjenje, kole tad nastupa, iskorisćuju široki valovi infanterije, da prodru. Ovoj bojovnoj taktici imadu britske operacije dne 28. rujna u Flandriji većim delom zahvaliti svoj uspeh.

Nova ves bel Berlin. Kraj Berlina blizu Potsdama nalazi se malo mesto, koje se još službeno nemački nazivlje Nowawes (Nova Ves - Novavas.) To je jedna uspomena na dobu českokratskih kolonija. Kako javi a „Berliner Tagblatt“, i te će uspomene nestati, jer će se u dojdjućoj sednici mesnog zastupstva raspravljati o tome da se Nowawes prekrsti u Babelsberg — i Germanija biće spašena!

Prosveta.

Priroda, popularni časopis hrv. prirodoslovnog društva, broj 8. za listopad. Nastavlja se članak Gorjanović-Krambergera o praćovku iz Krapine, te upoznajemo gradju njegovog tela, a naročito lubanje, na kojoj su najjače istaknuta razna obilježja. Na pitanje, kako je toplo u zemaljskoj nutriji, odgovara nam u vrlo zanimivom razlaganju dr. R. Tučan, a osobit će interes pobuditi preveden članak F. Regnaulta o kretnji u prirodi i umetnosti, jer je poznata stvar, da postoji neka, razlika između momentnih fotografija i umetničkog prikaza gibanja čoveka. Umetnina nam doćarava ideju brzine, jer sintetizira više položaja gibanja u jednom telu, dok momentni snimak zadržava samo jedan položaj, koji ne pobuđuje u nama nikaki osećaj. Slika Diskobola, pa dela Rodina, Cericaulta i druge slike svedoće, da je tako. Najtoplije preporučamo Prirodu svima, jer će u njoj naći doista mnoge pouke. Preplatnina 8 K, za djake i pučke učitelje 5 K. Članovi prirodosl. društva dobivaju za 12 K članarine Prirodu i druga izdanja.

„Ilustrovane Novosti“ izašao je 35. broj „ilustrovanih Novosti“, lepog ilustrovanog tećnika. List donosi dve slike grada Zagreba, koje je talijanski zrakoplovac poručnik Locatelli snimio, kad su 26. juna o. g. kružili talijanski zrakoplovi nad gradom. Taj isti Locatelli letio je i nad Bećom i Rekom, gde je bio prisiljen, da se spusti na zemlju, pa tako dospio u zarobljeništvo. Locatelli je onda bio lako ranjen doveden u jednu zagrebačku bolnicu, gde je odležao par dana i onda otposan u zarobljenički tabor kraj Graca. — Slike su jako uspele, jasne, velike, pa će sigurno biti senzacija za svakoga. Jedna slika prikazuje Jelačićev trg, a druga Zrinjevac. Na prvjoj slici prepoznaju se jako

dobro: Jelačićev spomenik, Narodna i Velika kavana, tramvajsko stajalište i traćnice i drugo, — tako se jako dobro raspoznaje natpis tvrtke Berger nad kućom. Druga slika prikazuje položaj na Zrinjevcu, koji je tako jasno i uspeo snimljen, da se prepoznaje jako dobro čitav taj položaj. Osim tih dviju slika donosi ovaj broj „ilustrovanih Novosti“ i drugih 26 slika iz tedna, jako aktuelnih i zanimivih. Tako sliku novog bugarskog cara Borisa II., carski dvorac u Sofiji, slike Radeva, Lukova i Ljapčeva, koji su sklopili primirje s antantom, pa više slika sa zapadnog, balkanskog i palestinskog bojišta, onda koturašku utakmicu u Zagrebu, momćad nogometnog kluba „Hašk“ i „Gradjanskog“ (Osijek I.). Tri karikature, moda i više drugih slika. Osim slika ovaj broj je osobito bogat raznovrsnim žitvom: pripovetkama, pesmama, člancima o književnosti, umetnosti, kućanstvu, modi, svaštice, šala i satira itd. — 35. broj „ilustrovanih Novosti“ stoji 60 fillra — godišnja pretplata iznosi 20 K a naručuje se pri upravi „ilustrovanih Novosti“ u Zagrebu, ulica Marije Valerije br. 6. — U Puli prodaju se „ilustrovane Novosti“ u podružnici Jos. Krmpotića u Fran Ferdinandovoj ulici br. 3.

Mali oglasnik

Prodaje se kaput za gospodje za K 80— kod vrtnara u ul. Ura de Margina broj 41 od 9—6 posle podne.

Redarstveni odlo prima u službu kao kancelarijskog vjezbenika šestogodišnjeg mladice, koji pozna zemaljske jezike. Poptitati se na Tegethoffovom trgu br. 3 II. soba br. 1

Veći vrt sa voćkama i lozom uzela bi u najam jedna časnika menča. Ponude na upravu lista.

Kupuje u svakoj kolićini zdrav i čist **drop od grozđa.** G. Curat, Trst, Via Sette Fontane 1.

U trgovini pokućstva, Fil. Barbalita, u Slićanskoj ulici, prodaje se novo prispelo pokućstvo.

Oglasujte u „Hrvatskom Listu“

Kreditno i eskomptno društvo

PULA, trg Cusioza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini.

Uredovni sati: od 9—12 pre i od 3—4 i pol posle podne.

Zahvala.

Za mnogobrojne sućuti iskazane nam prigodom smrti našeg nezaboravnog

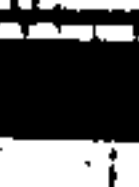
Josipa Jurkovića

Izrićemo ovim putem našu najsrdaćniju hvalu. Izrićita hvala budi „Dalmatinskom Skupu“ i gospodinu Cuzzi, koji su položili nadgrobne vence na odar pokojnika. Tako isto budi hvala gosp. dru. Ciotti, koji se živo zauzeo i nije žalio truda, samo da nam spasi milog pokojnika. Dalje zahvaljujemo svim onim, koji su nam na bilo koji način bili pri ruci, odnosno pokojnika dopratili do zadnjeg počivališta.

Svima još jednom hvala i od Boga plata.

Pula, dne 16. oktobra 1918.

Marija Jurković, supruga za sebe i ostala roćaku.

Stožerni i viši sanitetski potćasnici bolnice c. i k. ratne mornarice javljaju žalosnu vest, da se je njihov drug

Hinko Sirotek

c. i k. sanitetski meštar u nedelju 13. oktobra o. g. u 3 sata posle podne, u 32. godini života, nakon kratke i teške bolesti preselio u carstvo mira.

Ostanci nezaboravnog nam druga pokopaće se danas na 16. o. m. u 4 sata posle podne iz kapelice na grobištu ratne mornarice.

Zadušnice će se obaviti dne 17. oktobra o. g. u 8 sati pre podne u crkvi ratne mornarice „Gospa od mora“.

Pula, dne 16. oktobra 1918.

Pojedi

CENA listu: U p za čitavu god. K za pokupodite K tromesečno K 12— sećno K 4—, u m daj 16 fill. pojed OGLASI primaju upravi lista trg Cu Tisak Jos. Kr

Godina IV.

Wilsono

Washington je tajnik danas izvršivaću poslo interesa u Udru

Odgovaraju

2. oktobra, koj Neogranićeni Udruženih država kongres od 8. I. icama sa stranajhataga, davaju na saopćenja ne tvorenu i ispranost o tome, iveti primirje poržava i savezničvetnika a predse vlada Udrućenih itanaćenje, koje gurnosti i jamstvnoć saveznika nmatrati posve si aka alijiranih dru lužnoću, da dlasti niti on ne oje su združene ijuće države, pri nje, dok će boj počinjaju protuzojih još ustraju. pristupa vladi Uozima, zaposlene otapljaju putničk parobrode, već i la ušaju spasiti. Ko irije i Francuske itog razaranja, pravila i običaja e lisu uništena, sel mnogo je puta može se očekivati Nemcima, pristati pedela, plaćkanja gledaju zgražanjem akodjer, da predemačku vladu n tot the language a rojega je nemačka e u poslanici pre oji je izrekao u M uništenje samovolj ta sama, tajne i o ko za sada nije n nora se smanjiti n u vlast, koja je de mačkog naroda, p predsednik merio.

Nemačka vlad Gore imenovane re vet, koji se mora mir hoće postići ak oda. Predsednik or e provedenje mira od određenosti i o sto se mogu pružat ophodno je potrebn Nemačkoj, nedvoum govaraju.

Predsednik c. i k. vladi Aus Prihite, gospo veleštovanja:

Graf Burian Beć, 16. Odael delegacije sastao se ministara. Predsedni e odustane od čta pripočili, pošto ne s tržavi i izvan nje m Burian pozivlje se n veli, da hoće samo koliko je od jućer na položaju. Dogadja stigao je odgovor Mogu ustanoviti, kazac Splitvanju sadržaja ne ppozovem ama samo gozpoza. U početku a se svim naredima